

Um blaðið Oddagrein

BLAÐIÐ tit hava í hondini í dag er okkara páskablað, tvs. tað síðsta blaðið fyri páskir, sum fer út til allar okkara haldarar og leysasolur kring landið.

MEN hetta er kortini ikki seinasta blaðið fyri páskir, tí eitt blað kemur eisini út í morgin tvs. at tað er í leysasolunum kring landið mikukvöld. Tíðverri røkkur tað ikki fram til haldararnar fyrr enn eftir páskir. Vit vóna, at haldarar okkara bera yvir við okkum, tí tað eru serstakar umstøður, sum her gera seg galdandi.

HESAR serstøku umstøður hava nakað við pláss og síðtál av blaðnum og prentumstøður at gera.

SOSIALURIN hevur í longri tíð í mesta lagi kunnað prentað 28 síður. Sum tíðin er frálidin og stóri og stóri áhugi er fyri blaðnum bæði hvat viðvikur lýsingum og tænastutíðfari og at brúka blaðið sum tjakforum, so hevur hetta eisini sett ótt krøv til tað journalistiska innihaldið. Alt hetta samanlagt hevur gjørt, at tær 28 síðurnar nækta ikki tórvín allar útgávudagar og tað serstakliga ikki í vikuskiftinum ella til høgtíðir. Hetta ásannaðu vit seinasta leygar- dag og gera tað aftur í dag, eisini sjálv um vit í dag økja síðutalið nakað.

FYRI at fylgja hesi gongd og liva upp til positivu avbjóðingarnar verður roynt at betra um prentmøguleikarnar. Herfyri varð tí gjørd iløga í eitt nytt verk á prentsmiðjunum. Henda útygging var neyðug, tá hugsað verður um slit á verandi verk, men hon hevur m.a. eisini við sær, at møguleiki í framtíðini verður til at prenta stórra bløð. Henda møguleika troyta vit lutvist just í dag, nú vit prenta 32 síður. Men tær eru kortini ov lítið til at geva øllum tí nógva tilfarinum innivist. Tí hava vit avgjørt at geva út eitt blað aftrat fyri páskir.

HARAFTRAT hava vit verið noydd til at taka okkurt burtur úr blaðnum í dag, eitt nú lýsingartorgið, sum so stóru áhugi er fyri. Hetta harmar okkum, men istaðin verður so lýsingartorgið í blaðnum, sum kemur út hósdag og er at fáa í leysasolunum mikukvöld. Vónandi rætta vit eitt sindur upp á henda miss á henda hátt, hóast vit vita, at just lýsingartorgið, sum Sosialurinn fór undir fyri nokrum árum síðani, hevur verið ein dundrandi succes. Hvat lýsingartorginum viðvikur verða ongar broytingar eftir páskir.

SOHVØRT vit kunnu útyggja og í stórra mun megna at troyta kapacitetin á prentsmiðjunum, og neyðuga arbeiðsorkan verður avsett til at mæta vaksandi tørvinum á stórra og eisini øðrvísi blaðið verður hetta gjørt og fer tað vónandi at geva okkum nýggjar møguleikar fyri at kunna gera eitt meira fjølbroytt og eisini stórra blað.

SOSIALURIN kemur út aftur mikudagin 2. april. Vit skulu í hesum sambandi gera vart við, at tað nú nærkast eini nýggjari fótbóltsessong. Her fara vit eins og undanfarin ár at royna at liva upp til ynskini og vónirnar hjá okkara mongu ítróttarlesarum. Men fyri at fáa henda partin í blaðnum so áhugaverdan, spennandi og fjølbroytt sum gjørligt fara vit at heita á tykkum góðu lesarar at koma við uppskotum um, hvat tit halda vit eiga at hava við í ár, sum vit kanska eisini hava gjørt so nógva við áður. Takið pennin ella telefonina og setið tykkum í samband við okkara ítróttarmanning.

Sosialurin

Trúarskiftið

Í Tíðindablaðnum Sosialurinn nr. 42, í Dimmalætting nr. 52 (tað skilt ikki greitt, um hetta er samrøða ella endurgeving úr Sosialurinn), í Dimmalætting nr. 56 og í Sosialurinn nr. 56 hevur Petur Martin Rasmussen havt nakrar viðmerkingar til avgerð Føroya biskups um at hátíðarhalda kristnitøkuna í Føroyum í árinum 2000.

P.M. Rasmussen heldur valið av hesum ári til hátíðarhaldið vera óheppið, tí at „Føroyingasøga lærir okkum“, at føroyingar tóku við kristnari trúgv í árinum 999, og hann sigur tað vera skeivt at seta kristnitøkuna til ár 1000 út frá keldunum. Spurningurin er, um Føroyingasøga kann læra okkum nakað sum helst um tann spurning.

Eg skal greina nærri uppfatan mína av hesum søguliga kronologiska problem á øðrum staði og við betri grundgevingum. Her skulu bara fyrirliggjast gerast nakrar fáar viðmerkingar.

Tað er ikki rætt, tá ið P.M. Rasmussen vísir til Olafiu Einarssdóttir fyri at prógva, at íslendingar tóku við kristni í 999. Tvørturímóti skrivar hon í doktoraritergerðini „Studier i kronologisk metode i tidlig islandsk historieskrivning“ (1964), s. 80:

„Ud fra de foreliggende oplysninger i Íslendingabók, baserede på oplysningerne om Hall Þórarinsson's alder og den tidsmæssige forbindelse med kristendommens indførelse, kan det derfor ikke med sikkerhed afgøres, om Altingets beslutning om overgangen til den nye tro blev truffet i sommeren 999 eller i sommeren 1000.“

Eftir drúgva og vandaliga kronologiska viðgerð av

evinnum sigur hon seg ikki kunna koma til aðra niðurstøðu enn hesa.

Har stendur einki um, nær føroyingar tóku við kristindómi. Um føroyingar tóku við nýggjari trúgv áðrenn íslendingar ella aftaná ber ikki til at siga. Í norska søguverkinum á latini, *Historia Norvegiae* frá um leið 1180 stendur at lesa (her í egnari umseting):

„Ímeðan fekk Ólavur í lag semju millum kong konganna og teir av landsmonnum sínum, sum búðu fram við strondini, og tá ið biskupur ikki megnaði at vinna á teimum við sínum andliga svøði, nýtti Ólavur silt handfasta vápn og noyddi almugu og jallar, smábørn og gamalmenni inn undir Kristi harraðømi. Og soleiðis bar tað til, at hann áðrenn fimm ár kundi lata Kristusi øll fólk í skattlandunum, bæði Hjalmland, Orknoyar, Føroyar og Ísland, sterk í trúnni, gláð í vónini, og glógvandi í kærleika.“

Í íslenska søguhandritinum, sum eitur *Fagurskinnna*, frá tíðliga í 1200-árunum, stendur um Ólav Tryggvason:

„Hann var sjei og tjúgu vetur, tá ið hann kom til Noregs og í teim fimm vetrum, sum hann bar konungs navn í Noregi, kristnaði hann fimm lond: Noreg og Ísland og Hjalmland, Orknoyar og hitt fimta Føroyar.“

Sum tað sæst, vóru Føroyar eftir fyrru keldu kristnaðar fyrr enn Ísland, í teirri seinnu eftir Ísland. Tað er tó helst nyttuleyst at nýta hesar uppreksingar til prógv um nakra kronologiska søguliga raðfylgju. Íslendingar hava valt at halda

kristnitøkuna í árinum 2000. Tað kunnu eisini føroyingar ekkaleyst gera.

Uppi í tíðarfestingini av kristnitøkuni hongur spurningurin um, nær Ólavur Tryggvason fall á Ormi Langa. Adam av Bremen nevnið í verki sínum um erkbiskuparnar í Hamborg-Bremen, *Gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum*, frá um 1070, ein bardaga í Oyrarsundi í heilt øðrum sambandi. Bara Ari fróði hevur greipað hesar hendingar saman til sama ár við absoluttari kronologiskari fixering til árið „M“, sum hann sigur seg hava frá Sæmundi fróða; men í tí, sum varðveitt er frá Sæmundi sjálvum, er henda tíðarfesting ikki at finna.

Norðmenn hava valt at seta heimkomuárlav Ólavs Tryggvasonar til 995. Samtykkja vit í at ganga út frá hesum og nýta Føroyingasøgu sum grundarlag, fáa vit eina tíðarøð:

Í 28. kapitli „Føroyingasøgu“ stendur, at eftir at Ólavur Tryggvason hevði verið kongur í Noregi í tvey ár, hevði hann kristnað Tróndheimin; tað skuldi so havt verið í 997. Um várið sendi hann boð eftir Sigmundi, og hann hitti kong um summarið; tað var tá, Sigmundur tók við kristnini. Nú eru vit í 998. „Men tá ið at heysta tók“, fór Sigmundur til Føroya „at kristna tað fólk, sum har byggir“. Hann steyndi til tings í Streymoy. Einaferð „um várið, tá ið streymar gingu sum mestir“, fór Sigmundur norður í Gøtu og doypti Trónd. Tað má tó vera synd at siga, at hesa døpru nátt í Gøtu kom kristindómurin til Føroya. Men veturin lá ímillum, og vit eru nú komnir til 999. Um várið bjó Sigmundur út skip. Hann fór tá frá Ólavi kongi, og sá hann ongantíð aftur. Veturin eftir sat hann

í Skúvoy. Nú má árstalið vera 1000. Tá ið vit hitta Sigmund aftur í Føroyingasøgu, er hann handgingin mæður hjá tí heidna Eiriki jalli, sum hevði tikið Ormin Langa, tá ið Ólavur var lopin í havið út. Føroyingasøga kann ikki nevna nakað árstal fyri kristnitøkuni.

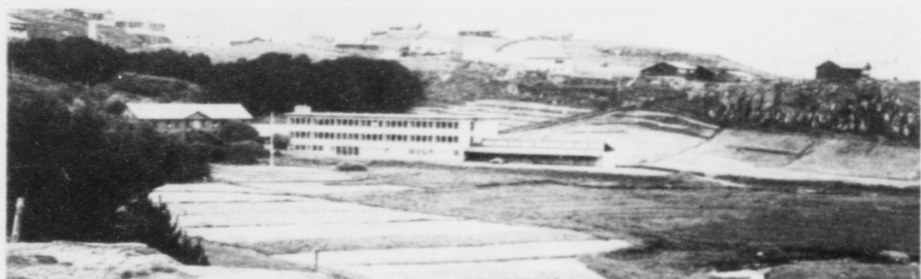
Tað sigur seg sjálv, at eitt trúarskifti má vera ein long process í sinninum hjá einum fólk. Slíkt hendur ikki eftir einari nátt, og heldur ikki eftir einum ári. Fyri tað ber væl til at velja eitt symbolskt ár at knýta eitt hátíðarhald at.

At siga, at trúarskiftið var um ár 1000, er enn á góðari leið. Nærri koma vit ikki, og Føroya biskupur hevur tí grein í sínum máli, tá ið hann velur árið 1000 og setur árið 2000 til hátíðarhaldið. Tað árið heldur eisini allar kristinheimurin 2000-ára hátíð. Skulu vit fara aftur til 999 og fram til 1999, mugu vit flyta fyrsta kongsár Ólavs Tryggvasonar aftur til 994 og so telja fimm ár fram.

Tungt er at telja, segði Tívil. Men at illteinkja biskup, sum er gamal matematikari, fyri ikki at duga at telja upp í fimm, tað man vera at halda lívið vera strævnari enn tað er.

Hans Jacob Debes

Rulla páskaregg í Hoydølum

2. jóladag plaga børn og vaksin at rulla páskaregg í Hoydølum, og í ár ætlar 1. r í Hoydølum eisini at verða

við. Hesin HF-flokkurin savnar inn til námsferð, og í Hoydølum 2. páskadag ætla

næmingarnir at selja kaffi, kakao og bollar til frama fyri ferðina. Tey fara eisini at hava egg at selja, sum

antun eru málað, ella børn sjálv kunnu mála á.